

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84—

za pol leta . K 42—

za četrt leta . K 21—

za 1 mesec . K 7—

Za Ljubljano mesečno 7 K

Za inozemstvo mesečno K 12—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon štev. 50

Pred meščansko vojno v češkoslovaški republiki?

V neki praški korespondenci poroča Jiří Vydra:

Komunistični puč v »Pravo Lidu« je povzročil v notranjepolitičnem položaju Češkoslovaške republike izpremembo. Vsa mnogovrstnost struj in strank je mahoma izgubila in prebivalstvo se je razdelilo v dva tabora, katerih eden je protikomunističen, drugi pa komunističen. Komunisti groze z državnim prevratom. Po njih naj bi bil za to določen dan 28. septembra, ko je god češkega deželnega patrona sv. Vavčarja, po drugem pa dan 28. oktobra, ob obletnici revolucije. Komunisti groze z barikadami na praških cestah. Tajno organizirana rdeča garda ima na razpolago ročne granate.

Proti komunistom stoji močan meščanski blok, v katerem so se sešle na složno delo najnasprotnješe si struje in stranke: republikanska kmetijska stranka in agrarna opozicija, narodni socialisti in narodni demokrati. Na to so merile že priprave za spojitve narodne demokracije s češko agrarno stranko (kmetijsko republikanci). Osebnosti, ki so doslej ovirale tako združitve, se sedaj polisnejo v stran in v kolikor so to poslanci, se jim vzamejo mandati. V tem zmislu ne bi šlo samo za poslance Sisa, največ tudi za poslance Bergmanna in Maška, za senatorja Zbarskega in druge, na katerih mesto bi stopili kvitificirani delavci narodne demokracije.

Največje gibanje je danes v vrstah legionarjev, sokolstva, narodnih strelcev, obrtnikov po mestih in kmetov na deželi. Legionarji, ki so narodnega mišljenja, so organizirani do zadnjega moža ter so preoblikovani v strojni puškarni in municijo. Sokoli so tajno ustanovili posebno narodno vojsko: Osemdeset tisoč strelcev so zaprisegli na zastavo republike. Vsi so popolnoma opremljeni in razpolagajo z ročnimi granatami. V vrstah strelcev je mnogo živih rezervnih častnikov. Na čelu pa stoje tisti častniki, ki so se s pomočjo moštva borili v Slovaški z ročnimi granatami na lastno pest in pregnali Madjare iz Košic in Bratislave. Obrtniki po mestih in kmetje na deželi z vso hitro organizirajo narodne meščanske brambe, ker so na vse pripravljene. Komunisti hočejo na deželi ustanoviti svoje kmetijske svete. Stojimo na pragu meščanske vojne.

Gospodarsko vstajenje Nemčije.

Nemški minister za zunanje reči dr. Simons je napisal v nekem nemškem časopisu članek o tem, kako gleda na sedanjost boljševiško borbo s Poljsko. Njegovo stališče je kratko povedano: odločno nevtralnost na obe strani.

In Nemška ve, zakaj tako dela. Nemška ne potrebuje samo miru, ampak potrebuje možnosti gospodarske ekspanzije na vzhod. Lahko je uvideti, da pridobiva gospodarska konsolidacija na Nemškem jasne oblike, in vse tako kaže, da vključ vsemu jadikovanju o porazu v Spaji itd. so si Nemci vendarle dobro v svesti, da jim ene reči ni vzel noben še bolj žalosten podpis mirovne pogodbe: možnosti do dela. Nemci se na zunaj nikdar ne bahajo s tem, da se gospodarski odnosi v poslednjih mesecih izboljšujejo na vse strani. Oni ne govorijo o tem, ker bi si s tem poslabšali svoje stališče napram antanti. A vendar je lahko opaziti, da se odnosi izboljšujejo.

Nedavno nam je prišlo v roke — piše dopisnik praške »Tribune« — poročilo nemškega obrtnega poročevalca iz Južne Amerike centralnemu uradu v Berlinu. V njem opisuje pomanjkanje izdelkov in pristavlja, da žele tamošnji trgovci nemško blago, ker dobro poznajo izvor vsega blaga. Mnogo nemškega blaga se je pred vojsko izvažalo tja preko Angleške in Francoske, a tekom vojske ni prihajalo. Iz tega so kupci uvideli, da gre tu za nem-

ško blago in iščejo zdaj ravno take izdelke, ki jih ob vojski ni bilo tja. To je vse-kako jako važen pojav, da izprašuje kupec po provenienci blaga le tedaj, ako mu blago in njegova cena ugaja. Kljub temu, da bo nemška industrija skoz več let obremenjena z velikimi davki, vendar ni ugled nemškega izvoza v inozemstvu toliko trpel kakor te ali one evropske države. Nemci torej pri vsem svojem strašnem porazu v inozemstvu še lahko tekmujejo z evropskimi industrijskimi državami, celo s Francosko in Britansko. To je izvestno silna volja do življenja, dasi je nemški narod v svojih sladkih sanjah tako kruto razočaran.

Za merilo gospodarske konsolidacije ni dovolj upoštevati vsakdanje menjave kurza. Glavni barometer odnošajev ni padanje vrednot lastnega denarja, ampak možnost vpliva gospodarskega položaja na izpremembo kurza; torej možnost ali nemožnost operirati vsaj v omejenem obsegu na trgu lastnega denarja. In tu je opaziti, da so v zadnjem času nemški finančni krogi dobili izdatno operacijsko iniciativo in kakor vse kaže, so se jim po-

srečili poizkusi napravljeni v to, ako bodo tuji denarni trgi le odgovarjali na početje berolinske borze. V zadnjem času se je pokazalo v nekaterih slučajih, da je curiška borza rada odgovarjala, kar pomeni, da Berlin resno poizkuša priti do svoje veljave na srednjeevropskem finančnem trgu, kar pomeni vsekako znatno obvladavanje notranjega gospodarskega položaja. In to je toliko kakor odpovedati se vsaj politiki katastrof za bodočnost.

Nobene tajnosti ni, da ni današnje stališče nemške države do dogovora na ruskopolski fronti posledica miroljubnih težej.

Nemci potrebujejo Rusije zaradi svoje gospodarske konsolidacije, bodisi že z boljševiško ali pa meščansko Rusijo. Njim je do gospodarskih stikov z veliko in bogato rusko državo in po tem se ravna njih vnanja politika. Da bi bila Nemška zmožna plačati ogromne vojne odškodnine in da bi pri vsem tem ne prišla na boben, se mora kolikor mogoče nasloniti na Rusje! To tudi antanta presneto dobro ve, da pomenijo odprta vrata v rusovsko deželo ojačeno nado na nemške milijarde.

Vlada rešuje vprašanje uradniških plač.

LDU Belgrad, 26. septembra. V kabinetu finančnega ministra je odbor ministrov razpravljal o uradniškem vprašanju. Po sklepu finančnega ministra je odbor ministrov razpravljal o uradniškem vprašanju. Po sklepu ministrov bodo dolžni uradnikov nastopne: Za uradnike s plačo do 2999 dinarjev bo znašala doklada 22 dinarjev na dan; od 3000 do 4999 dinarjev 25 dinarjev na dan; od 5000 do 7499 po 30 dinarjev; od 7500 dinarjev in več pa 35 dinarjev na dan. Vprašanje doklad za neukazne uradnike in uslužbence še ni končno rešeno. Poleg tega povišanja se bodo za vsakega člana družine ukaznih uradnikov povišale doklade tako, da bo dobival vsak član družine po štiri dinarje na dan. Razen žene in otrok bodo dobivali do-

klade tudi stari oče, stara mati, oče, mati in sestre, ako so siromašni, živijo skupno v istem kraju in jih dotični uradnik sam vzdržuje. Nova rešitev ministrskega odbora, po kateri bodo dobili sodniki posebne doklade. Vse te odločbe pa veljajo samo za uradnike v Srbiji in Črni gori. Za uradnike v drugih krajih še ni storjen sl.lep. Zdi se pa, da bo razdelitev ta: Na plače do 3999 K bodo dobivali uradniki po 60 K na dan; od 3400 do 6399 kron po 72 kron; od 6400 do 9999 kron po 85 kron; od 10.000 kron in več pa po 100 kron na dan. Člani družine bodo dobivali na dan po 12 kron. V vsej kraljevini se bodo zenačili vsi učitelji in učiteljice glede povznanja plače z drugimi uradniki.

Narodno predstavništvo se sestane jutri.

LDU Belgrad, 26. sept. Na torek 28. t. m. je sklican 127. sestanek začasnega narodnega predstavništva ob šestnajstih z nastopnim dnevnim redom: 1. Poimensko glasovanje o mirovni pogodbi med zavezniki in pridruženimi silami ter Avstrijo in o protokolu in deklaraciji, podpisani v Saint Germainu dne 10. septembra 1919. — 2. Poročilo verifikacijskega odseka. — 3. Odgovor ministrskega predsednika na interpelacijo poslanca Bukšega o dogodkih

na Hrvatskem. LDU Belgrad, 26. septembra. Vlada je sklenila, da bo na seji narodnega predstavništva dne 28. t. m. odgovorila na vprašanje narodnega poslanca Bukšega o dogodkih na Hrvatskem. V zvezi s tem poroča »Pravda«, da je vlada pozvala bana dr. Laginjo v Belgrad, da bi se dogovorno z njim sestavil odgovor na Bukšegovo vprašanje.

Zarota zoper Jugoslavijo.

V Subotici so odkrili veliko zaroto. Njeni člani so bili po večini ugledni Madžari. Delovali so za prevrat v naši državi

ter so v to svrhu sprejeli iz Pešte 4 milijone kron. Med zarotniki je tudi znani tovarnar šampanjca Littke in grof Secheny.

Jadransko vprašanje

LDU Belgrad, 26. sept. Opravnik v tukajšnjem italijanskem poslanstvu g. Galanti je posetil ministra za zunanje stvari dr. Trumbića. Po tem sestanku je imel dr. Trumbić dolgo konferenco z ministrskim predsednikom dr. Vesnićem.

LDU Belgrad, 26. sept. »Politika« javlja: V poučenih progih se trdi, da se vrše sedaj med našo kraljevino in Italijo razgovori o tem, kdaj se bodo začela direktna pogajanja in na čigavem teritoriju. Začetkom tega tedna se bo odredila seja ministrskega sveta pod predsedstvom prestolonaslednika Aleksandra in na tej seji se bo še enkrat pretresalo jadransko vprašanje. Tedaj bo dobil dr. Trumbić instrukcije za pogajanja z Italijo. G. Pašiću bodo ponudili, da se udeleži teh pogajanj.

Bolgarija se hoče približati „mali ententi“.

LDU Sofija, 26. septembra. Pred zbranimi častniki sofijske posadke je imel Stambulinski govor o notranji in zunanji

situaciji države in o vladni politiki. Govoreč o svojem skorajšnjem potu v London je Stambulinski izjavil, da upa, da bo dosegel ublažitev klavzul mir. pogodbe, posebno onih, ki se tičejo gosp. teritorialnih vprašanj. Ko se bo vračal iz Londona, bo potoval skozi glavna mesta male entente, Prago, Belgrad in Bukarešto, s katerimi se nahaja Bolgarska v zelo korektnih in prijateljskih odnosih. Nato je prečital dva raporta bolgarskih zastopnikov v Bukarešti in Belgradu, v katerima se govori o očitnem dejstvu, da sta prestolnici Rumunije in Srbije prijateljsko razpoloženi napram Sofiji. Stambulinski pričakuje slično poročilo tudi iz Aten. Na koncu je priporočal Stambulinski častnikom, naj se ne vmešavajo v politiko in izjavil, da je potrebno, da morajo biti zunaj vsake stranke.

Za sanacijo evropskih financ.

Berlin, 24. septembra. Listi javljajo iz Bruslja: Danes popoldne je bila otvorjena v poslopju belgijskega parlamenta prva seja finančne konference, ki jo je priredila zveza narodov. Predsednik Ador je imel

govor, v katerem je opozarjal na težavne razmere v Evropi in izjavil, da se konference ne bo dotaknila vprašanj, ki so bila rešena z določili versailleske mirovne pogodbe. Konferenca ima le tehnični značaj. Belgijski ministrski predsednik Delacroix je pozdravil zborovalce v imenu belgijske vlade in je govil o nadah, katere stavijo v konferenco množice po vsej Evropi. Te nade ne smejo biti prevarane.

PRESTOLONASLEDNIK.

LDU Sarajevo, 25. sept. Predsednik deželne vlade dr. Milan Srškić je prejel iz Belgrada naslednjo brzojavko: »Nj. Vis. regent je povsem zdrav dosel v svojo prestolico, vzhien nad ljubeznivim sprejemom v divnem Sarajevu in v vseh mestih Bosne. Čuti se srečnega, da je obhobil te lepe kraje. Nj. kr. Vis. je blagovolilo naročiti, da se Vam zahvalim v Njegovem imenu za sijajen sprejem v glavnem mestu Bosne, ki mu bo ostal v nepozabnem spominu. Naročeno mi je, naj sporočim Njegove iskrene pozdrave dragim mu Bosancem in Hercegovcem. Kabinet predsedstva ministrskega sveta.

ITALIJANI IŠČEJO SPOROV V DALMACIJI.

LDU Split, 26. septembra. Iz Zadra poročajo, da Italijani neprestano pošiljajo ojačenja na demarkacijsko črto, kjer se utrjujejo. Hkrati izvajajo močan pritisk na tukajšnje ameriško poveljništvo in na okrajnjsko vlado, naj bi se častnikom in moštvu italijanske vojne ladje »Puglia« dovolilo izkrcanje. Upravičen je sum, da Italijani iščejo spopade, da se tako izjalovijo uspehi pregovorov. Vsi znaki kažejo, da admiral Millo nekaj pripravlja.

MALA ENTENTA.

LDU Belgrad, 25. sept. »Politika« javlja iz Rima: Čehoslovaški poslanik Pybal je izjavil dopisniku »Corriere della Sera«, da mala ententa ni sovražna Italiji. To bo v kratkem razvidno iz teksta same pogodbe, ki jo mala ententa v kratkem predloži zvezi narodov.

RAZNA POROČILA.

LDU Berlin, 25. septembra. (Dun. KU) »Vossische Zeitung« poroča iz ratislave: Kakor javlja »Secolo« iz Pariza, je predlagal poslanski svet zavezniki silam izvršitev ljudskega glasovanja v Gorenji Šleziji za drugi novemberski teden.

Politične novice.

+ Regent Aleksander je včeraj v svečani avdienci sprejel novega rumunskega poslanika Emanudija, ki je pri tej priliki izročil svoja poverljiva pisma.

+ Finančni odsek. 28. t. m. se bo v Belgradu sestel finančni odsek, da bo sklepal o proračunskih izdatkih za leto 1920/21. Do tedaj bo finančni minister pregledal poročilo finančnega odseka o proračunskih dohodkih, da vidi, katero odsekovo pripombo more sprejeti. Na prvi seji bo odsek pretresal proračunske izdatke ministrstva za vojno in mornarico.

+ Za volitve v konstituanto. Državni odbor bo nadaljeval svoje delo 28. t. m. Tekom tega tedna bodo začeli z imenovanjem članov glavnih volilnih odborov in predsednikov volilnih odborov v občinah.

+ Zoper nove davke. Včeraj je dospela v Belgrad deputacija skuplanskih trgovcev in obrtnikov, da se pritožijo pri finančnem ministru proti letošnji razdelitvi davkov.

+ Hrvatska ljudska stranka v volilnem boju. Iz virovitiške županije poročajo, da tam stvar Pučke stranke izvrstno napreduje. V tej županiji so se demokrati s kričnim in koruptnim izvajanjem volilne reforme popolnoma onemogočili in imajo za seboj komaj nekaj mestnih ljudi in judov. Tudi Hrvatska zajednica čimdalje tembolj izgublja tla med ljudstvom. Nasprotno pa se zlasti med kmetijskim ljudstvom vedno bolj širi zaupanje v Pučko stranko in njen program. V prihodnjih dneh se osnujejo okrajni ljudski sveti v Našicah, Osijeku, Slatini in Dol. Miholju, dočim je v Dja-kovu okrajni ljudski svet že osnovan.

Težak položaj hrvatskega kmeta. »Narodna Politika« piše: »Epilog hrvatskega upora se bo odigral na sodiščih in po ječah. S silo bajonetov se je zadušilo kmetško gibanje, ki je bilo, dasi je zašlo na strma pota, v glavnem le obupen krik tistih, ki morda največ trpe, ki so izrabljani in tlačeni. Sedaj je zopet mir. Brez strahu se more nadaljevati z rekvizicijami, država more mirne duše početi davke in davščine. Vsi ljudski izkoriščevalci morejo nadaljevati svoje delo. Upor je zatrt. Socialne razmere so pa z vsakim dnem slabše, namesto, da bi bile boljše. Tisti kmet, ki se je za časa povoljnih konjunktur v vojni dobil rešil svojih dolgov, ki je mislil, da se je osvobodil eksekucij in oderuških obresti, se bo moral sedaj zopet zateči k vaške-mu židu ali v banko. Kmet je danes brez denarja, brez obleke in v mnogih krajih tudi brez hrane. Malo je danes kmetov, pri katerih boš našel denar. Kmet se je v dobi po vojni popolnoma iztrošil. A davki se zvišavajo, vsak dan prinaša nove davke in nove izdatke. Zemlje ni dobil, kakor se mu je obetal in danes on ne verjame več v nikako pomoč. Če danes govorite s kmetom, morate opaziti, da nikakor ne verjame, da bi mu ob teh razmerah sploh moglo biti dobro. Zato ni čudno, da je kmet zopet začel misliti na Ameriko.« Tako se torej vlada v Jugoslaviji, da so celo kmeta pogнали v obup. Sedaj je vrsta na ljudskih masah, da pri volitvah obračunajo s krivci.

Kje je korupcija? Kakor znano, je Hrvatska zemaljska banka v Osijeku neopričeno žigosala velike množine kronskih bankovcev. Škoda, ki jo pri tem trpi država, to se pravi splošnost, znaša okoli 50 milijonov kron. Nasproti tej lumpariji so poklicani činitelji dolgo zatiskali oči. Ko je pa škandal postal prekričec, so zaprli bančnega ravnatelja Sorgerja, finančnega tajnika dr. Friedmanna, ki je preskrbel uradne pečate in več nižjih uradnikov. Uvedla se je preiskava, in ko je bila ta dovršena, so krivce izpustili iz zapor, dasi je bila njih krivda popolnoma dokazana. Dr. Friedmann je celo takoj zopet nastopil svojo službo kot finančni tajnik na davčnem uradu v Osijeku. Glavna razprava se ni razpiala. V tem je prišel regent in njegov pomilostilni ukaz. Ta ukaz je bil sestavljen tako, da se je proti očitnemu namenu raztezal tudi na slučaje Zemaljske banke, izvzemši dr. Friedmanna, ki je zlorabil uradno oblast. Pomilostilni spis je sestavil višji državni pravdnik dr. Aleksander, ki je svak ravnatelja Sorgerja. No, tudi dr. Friedmanna še vedno ne kličejo pred sodniško. Vse se zdi, da naj bi tu zopet enkrat ušli iz tiste mreže, ki lovi mušice, sloni. Toda ljudstvo je na straži in zahteva od vlade, da se pokličejo ponarejevalci pred sodišče. Ako se to ne zgodi, piše »Narodna Politika«, potem bo ljudstvo vedelo, kje je korupcija: v vladi!

Dnevne novice.

— **Odlikovanje.** Nj. Vis. regent Aleksander je blagovolil dne 22. t. m. v Sarajevu odlikovati dr. Ivica Kovačevića, ministra za ume in rude, z redom sv. Save I. razreda.

— **Šolska vest.** Ker se pedagoški oddelki učiteljske smatrajo za strokovne šole, se je okrog njih finančnim upravam poslala odredba, da učenci teh šol ne plačujejo šolnine.

— **Osebnostna vest.** Člana medzavezniške delimitacijske komisije za razmejitve med Jugoslavijo in Avstrijo, francoski major Jogart in japonski podpolkovnik Naga-Mahi sta dospela v Belgrad.

— **Vojaška vest.** V Belgrad je došel general Danglis, ki je znan kot izvrsten artiljerijsko-tehnični strokovnjak. V balkanski vojni je general Danglis konstruiral posebne brzostrelne topove.

— **Šolska vest.** V ministrstvu za prosveto so izdelali učni načrt za moške in ženske meščanske šole. Načrt je začasen in velja samo za šolsko leto 1920/21.

— **Posušene ribe.** Gospodarsko-financijski komite ministrskega sveta je dovolil izvoz 1200 zabojev posušenih rib brez carine iz okupiranih dalmatinskih otokov.

— **Brzovjavna zveza z Italijo.** »Trgovinski Glasnik« piše: Skoro dve leti je od tega, odkar so končane vojne operacije, a naša država še vedno nima neposredne brzovjavne zveze z Italijo. Dosedaj so vse brzovjavke v Italijo pošiljali preko Dunaja, šele sedaj je Italija pristala na to, da se vzpostavi zveza tako, da se bodo brzovjavni pogovori s 1. oktobrom lahko neposredno pričeli med Jugoslavijo in Italijo. Taksa za besedo bo 36 dinarskih par.

— **Gibanje zagrebških zasebnih nameščen.** Zagrebški zasebni nameščenci so temeljem sklepov na svojem shodu pozvali Zvezo privatnih nameščen v Jugoslaviji, naj pošlje organizacijam delodajalcev spomenico z zahtevo, da se urede plače zasebnih nameščen sorazmerno z draginjo življenjskih potrebščin ter da se nameščencem izplača podpora za najnujnejše nabave.

— **Okrevališča za otroke.** Dunajska Karitativna zveza je v gradu Mitterbach pri Mariaseli in na gradu Wolfsberg pri Hollenburgu ob Donavi uredila domova za okrepitev potrebne otroke. Za vsa oskrbo posameznega otroka se plača mesečno 300 K, revnejši otroci dobe znaten popust.

— **Papirnat zmaj povzročil smrt.** V Inomestu je 18 letni Jožef Pfeiffer spustil v zrak papirnatega zmaja, ki ga je imel pritrjenega na žici. Veter je zagnal zmaja na električno žico cestne železnice, tok je šel po žici, na kateri je Pfeiffer držal zmaja, v roko in Pfeifferja smrtno zadel. Fant je ostal na mestu mrtev.

— **Stanovanjska stiska na Dunaju.** Na Dunaju išče tačas stanovanja okroglo 23.000 strank. Umetnost javnih činiteljev za preskrbo novih stanovanj je pa domalega pri kraju. Hiše na Šmeltci, ki jih je zidala mestna občina, so toliko stale, da bo morala znašati najemnina posameznega stanovanja, sestoječega iz sobe, kabine in kuhinje, 14—18.000 K letno, da se bo obrestovala zadana glavica. Kršč. soc. obč. svetnik Schmitz je v zadnji seji predlagal kot edini izhod iz največje stanovanjske stiske, da naj občina z vsemi sredstvi podpira grajenje koč na malih vrtovih.

— **Iz Skoplja pregnane redovnice v Sofiji.** »Reichspost« poroča, da so Srbi izgnali redovnice Zakramenta Svetega Oltarja, ki so imele svoje zavode v Skoplju. Za odhod so dovolili Srbi redovnicam samo 14 dnevni rok. Papež je nato takoj kupil hišo sv. Cirila in Metoda v Sofiji in jo izročil izgnanim redovnicam, da oskrbujejo v njej zapuščene otroke.

— **Marconi v Splitu.** Včeraj je bival tu na italijanski štacijski vojni ladji »Puglia« Guglielmo Marconi. Dospel je semkaj na torpedovki, na kopno pa se ni izkrcal.

— **Uvedba selske službe pri pošttem uradu Slov. Bistrice.** S 16. dnem t. m. se je uvedlo pri pošttem uradu Slov. Bistrice dostavljanje poštinih pošilk po selskem listonoši v naslednje vasi: Zgornja Bistrica, Kovača vas, Devina, Sentovec, Pipanje, Ritosnoj, Sv. Marjeta, Klopce, Sv. Jožef, Brinje, Visole, Spodnja Ložnica, Cigonice, Viduš, Črešnjec, Vrhloha Lukanja vas ter Spodnja Nova vas. Dostavljalo se bo trikrat na teden, v Zgornjo Bistrico pa slednji dan.

— **Imenik poštinih, telegrafskih in telefonskih uradov.** Izšla je težko pričakovana knjiga: Imenik poštinih, telegrafskih in telefonskih uradov v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vsebinska: 1. Imenik uradov. 2. Dodatek. 3. Politična razdelitev Srbov, Hrvatov in Slovencev. 4. Pregled železniških prog. 5. Pregled ambulančnih pošt. 6. Pregled sinonimov. — Imenovana knjiga bo dobro služila pošttem uradnikom, pa tudi trgovskim krogom, kateri imajo kupčijske zveze po naši kraljevini.

— **Slovenska dijaška zadruga v Pragi.** in »Slovenska dijaška zadruga v Brnu« javljata svojim članom, da se jim bodo od pokrajinske vlade oziroma podpornih fondov priznane študijske podpore začele izplačevati v Pragi oziroma v Brnu v prvih dneh meseca oktobra. Oni tovariši, katerim njihove prošnje niso bile povoljno rešene, bodo prejeli pisma obvestila in se ponovno opozarjajo, da jih omenjeni zadrugi ne bodo mogli iz svojih sredstev podpirati.

— **Tovarno za ponarejanje denarja** so odkrili v Zagrebu in sicer v Vugrovcu pri Šestinih. Vodja osmeroglave ponarejevalske družbe je bil neki Vid Galovic, ki je na roko jako spretno izdeloval klišee za ponarejanje. Ponarejeval je v prvi vrsti 80 kronskih novčanic, katerih so našli pri njem še 15.200 komadov. Galovic je izdelal tudi falzifikat češkoslovaškega pettisroč-kronskega bankovca, ki pa ni dobro uspel. Galovica so zaprli.

— **Krojač na deželi,** oženjen, posestnik, išče dela na dom; zmožen je vsega krojaškega dela. Pošudbe na pisarno Jugoslovanske Strokovne Zveze v Ljubljani, Stari trg 2.

— **Delavsko gibanje na Angleškem.** »Neue Zürcher Zeitung« doznava iz Rima: Delavske zveze v tekstilni in kemični industriji so sklenile pooblastiti zvezo strokovnih organizacij, da uveljavi zakon o obratnih svetih tudi za njihove tovarne, ker bi sicer tudi oni zasedli tovarne. — Konferenca rudarskih delavcev je sklenila, da se ukloni želji Lloyd Georgea in da napoved stave za teden dni odloži. — Akotudi pričakuje angleška vlada še vedno, da se prepreči stavka rudarjev, pripravljajo vendar vse potrebno. Premoga je toliko, da se za prvi čas ni bati pomanjkanja. Zaradi varčnosti se je sklenilo, da se poletni čas, ki bi bil končan prihodnjo nedeljo, podaljša za štiri tedne.

— **D'Annunzijevo kraljestvo.** D'Annunzio je 22. t. m. začel vršiti posle namestnika in ministra za zunanje stvari v »kvarnerski državi«.

— **Delovodju firme Seagneti** g. J. R. je bilo dne 17. t. m. iz stanovanja ukradeno dvoje ur nikelj »Rosskopf« z dvema srebrnima verižicama, črne suknjene skoraj nove hlače ter zelenkast, še bolj obnošen suknjič. Škoda znaša do 3000 K. Svarimo pred nakupom. Prodajalca je oddati policiji.

— **Hudi gospodar.** Ključavničarskega pomočnika Alojzija Hribarja iz Mirne doma, kateri stanuje v Sp. Gameljnah, je udaril njegov službodajalec Ferdinand Debeljak tako s polenom po desni roki, da se je Alojzij Hribar moral iti zdraviti v deželno bolnišnico.

Ljubljanske novice.

lj **Umrl je včeraj** (nedelja) zjutraj častiljivi starček g. Janez Žan, kaplan v pokloju, v 42. letu svoje starosti. Pogreb bo danes (ponedeljek) ob pol 6. uri iz mestne župne cerkve sv. Jakoba na pokopališče k sv. Križu. N. v. p.

lj **Ljudski oder** je sinoči odigral »Sestro Beatrice«. Ta igra zahteva popolne uprizoritve do najtanjših črt in — dobrega občinstva; od vsega tega je odvisen uspeh. — V nedeljo, dne 3. oktobra, bo uprizoril Ljudski oder kmečko komedijo s petjem v treh dejanjih »Podkriževalci«, ki jo je spisal Anzenberger. Igra je polna pristnega kmečkega humorja. — Ljudski oder pripravlja tudi igro »Mlinar in njegova hči« za začetek novembra, in Raimundovega »Zapravljivca«, ki bo odigran koj na to.

lj **Poročil se je** gospod dr. Ješe, asistent očesnega oddelka javne bolnice v Ljubljani, z gospodično Marico Bergant-Kmetovo. Obilo sreče!

lj **Zadušnica** za Marijo Valand bo jutri zjutraj ob 5. uri v mestni župni cerkvi sv. Jakoba.

lj **Nesreča pri nabiranju kostanj.** Zdaj je čas, ko se nabira kostanj. In res mrgoli v gozdih ljubljanske okolice vse polno otrok, kateri nabirajo kostanj. Tudi mladi osemletni sin tovarniškega delavca Tonček Tomšič je šel nabirat kostanj. Splezal je na drevo, toda ni bil dovolj previden in je padel z drevesa in se tako pretresel, da se mora zdraviti v bolnišnici.

lj **Lahkomišljena mladina.** Neki dami v Ljubljani je bil sredi junija letos ukraden bankovec za 4000 kron. Ker je gospa dvomila, ali je bil bankovec ukraden ali ga je pa izgubila, je šele pozneje povedala neki prijateljski rodbini, da je pogrešila 4000 kronski bankovec. Policija je pričela poizvedovati in je dognala, da je bankovec ukradla neka mlajša dekle, ki je prišlo nekega dne popoldne v sobo okradene gospe, v kateri je videla na mizi pompaduro. Pogledala je v njo in našla bankovec, katerega je vzela. V nekem denarnem zavodu je bankovec zamenjala, rekoč, da jo je oče poslal menjat bankovec. Nakupovala si je potem slaščice, sladkorčke in sadje. Kupila je tudi 2 in pol metra blaga, dve mali ročni deli, dve štrenci bombaža, 2 para sandal in 9 različnih knjig. 240 K je pa dala shraniti svojemu starejšemu bratu, ki skrbi za njo, ker so starši pomrli, in pri svoji starejši sestri.

lj **Ljubljanski trg.** Z dnem 25. septembra t. l. so sledeče cene v veljavi: Slanina 50 K, riba in sal 52 K, prašičje meso druge vrste 30 K, prve vrste 32 K, kranjske klobase pol prekajene, čisto svinjske 54 K kg za producenta, popolnoma suhe 64 K kg. Prihajajo posamezne vesti, da so cene prašičev v Hrvaški dospele na višek. Splošno pa vlada v tem še vedno pesimistično naziranje radi močnega izvoza prašičev in pomanjkanja istih v Hrvaški. Brezdvomno bi cene prašičev takoj padle, kakor hitro bi se ukinil izvoz. Bilo bi torej zelo na mestu, ko bi zadevo v Belgradu preštudirali in ukinili potrebno, da ne spravimo cene slanini morda na 60 K. Mnogo velikih prašičaren letos ni redilo nobenih prašičev, ker so stroški za koruzo presegali doseženo živo težo. Ostalo meso stoji na prejšnjih cenah. Dobava zadostnega števila telet ljubljanskemu trgu je zelo otežkočena. Konzum govejega mesa, ki spada dandanes k najcenejšim živlom, je umevno zelo velik. Zadruga mesarjev in prekajevalcev bo povečala na ljubljanskem trgu svojo stojnico za prodajo govejega mesa po 17 in 18 kron kg. Na tej stojnici se bodo prodajali mladi prekmurški biki in telice dobre kvalitete. Kruh se je podražil beli na 14 K in črni na 8 K kg. Perutnina se je pričela močnejše prinašati na trg. Par lepih piščancev stane 60 K. Jajec še vedno ni. Na dolenski cesti ob dolenskem kolodvoru se je baje razvila mala jajčna borza. Prekupčevalke donajajo namreč iz Dolenskega jajca in zahtevajo zanje celo po 2,50 K za komad. Bilo bi umestno, ko bi se to družbo peljalo s spremstvom na ljubljanski trg, kjer jim nihče ne odreka primernega dobička in se jemlje vedno oziroma na vse nastale otežkoče v trgovini. Krompirja posebno primanjkuje na trgu, a vendar ni pritožb s strani konzumentov. Nekateri stranke so že napravile poizkus, plačevati krompir po 2,30 K in čez za kg, brez ozira na druge konzumente, ki ne morejo plačevati takih cen. Večina strank se preskrbi sedaj s krompirjem na debelo. Kmečki sadni trg je zelo živahen. Prihajajo prav dobro sadje na trg po 2,50 K za kg. Manipulacije z mlekom so na dnevnem redu. Tako se je pripetil slučaj, da je prinesla neka prodajalka iz ljubljanske okolice na trg mleko fabricirano iz moke. Pritožbe radi slabe,

pokvarjene moke so zelo pogoste. Mislim, da vendar ne moremo zahtevati, da bi užival naš konzument danes v Jugoslaviji kisle, grenke in povrh še drago krušno moko, zmleto iz vseh mogočih surogatov in povrh v mlinu morda še namočeno. V splošnem bi bilo želeli, da bi se morala v trgovanju nekoliko dvignila, za kar drugi pošteti trgovci in občinstvo samo lahko mnogo pripomore.

lj **Se moko perilo je** kradla v deželni bolnišnici Marija W. ob prilikah, ko je hodila tjakaj posecat svojo bolno prijateljico. Policija je zadevo ovadila sodišču, perilo pa, katero je bilo že prodano v drugo in tretjo roko, se je odvzelo in vrnilo bolnišnici.

lj **Okradeni tat.** Hlapca Jožeta Cvetka v Zgornji Šiški, ki je bil že enkrat s šestimi tedni težke ječe kaznovan, je te dni s policijskim listom zasledovan. Cvetek je aretiral detektiv Josip Kosmina, ker je bil priznal, da je ukradel letos meseca februarja na Zaloški cesti svojemu sotovarišu Andreju Salomonu rjav suknjič, hlače in vojaško srajco. Ukradene predmete je potem sam nekaj časa nosil. Ko je vstopil pozneje v Šiški v službo, sta mu pa bila ukradena suknjič in hlače, katero tatvino je tudi naznanil policiji.

lj **Tatvina pri mesarici** Žanovi. Mesarici Katarini Žan na Ambroževem trgu št. 3 so bile ukradene iz stanovanja, ko je gospa Žanova prodajala na stojnici meso, temnorjave hlače in suknjič v vrednosti 3000 kron.

lj **Ukradeni ševijot.** Gospej Schrey v Sodni ulici št. 2 je bilo ukradenega 3½ do 4 m modnega ševijota v vrednosti 3000 kron.

lj **Okradeni delavec.** Delavcu Janezu Skobcu iz Orlov, ki dela pri Pustu, je bilo ukradenih 1040 kron. Policija je aretirala nekega mlajšega fanta, kateri je osumljen, da je okradel Skobca.

lj **Obrodovičeva večera** z bogatim magičnim in telepatičnim programom se vršila 29. in 30. t. m. v »Narodnem domu«. Večera bosta nudila točke, kakor jih občinstvo še ni imelo prilike videti. Vstopnice se prodajajo v Šelenburgovi ulici 1.

Razne novice.

— **Trockij v Parizu.** Sedanji voditelj sovjetske vojske Trockij je stanoval začetkom leta 1915 v Parizu, kjer je redno zahajal v kavarno, v kateri je nekaj mladih Rusov navduševal za svoje nauke. V družbo je zahajal tudi neki francoski literat, ki se je rad izdajal za anarhista. O njegovem življenju nekega večera je pisal te dni v »Cri de Paris« njegov prijatelj, ki je šel z njim: »Prijatelj je pazljivo bral vojna poročila, kar zakliče Trockij nad njim: »Praviš, da si anarhist in se zanimaš za take stvari! Saj dobro veš, da ni v poročilih niti ene resnične besede!« Trockij je nato govoril divji govor proti generalom, kateri varajo revne kmete, da jih ložje vodijo v mesnico. »Ne kriči tako,« je rekel Francoz, kateri je rad dražil Trockega. »Če boš tako rjovel, bodo postali na nas pozorni! Končno pa store generali to, kar morajo storiti! Saj ni izključeno, da postaneš nekega lepega dne še sam general.« — »Porednež, nikogar ne spoštuješ. Kako mi moreš podtikati vlogo generala?« — »Zakaj ne,« je odgovoril Francoz, saj rad veliko kriči, rad zmerja ljudi in se veseli, ako avtokratično zapoveduješ. Ne bil bi slab general in bi gotovo bil mojster v sestavi lažljivih poročil, ravno tako, kakor so vsi drugi.« — »Veš,« je pristavil smehljajoč se: »prepričan sem, da bi ukazal pol sveta postreliti, če bi se stvari ne sukale po tvoji glavi!« — »Pri tebi bi začel, ki ničesar ne verjameš!« je odgovoril Trockij. Neverni Francoz, ki je tistega večera dražil Trockega, je seveda uganil bodočnost, sam je pa padel 1. 1916 med prvimi junaki pri Verdunu.

BORZA.

Curih, 25. septembra. (ČTU) Devize: Berlin 9.75, Holandija 193, New York 622, London 21.72, Pariz 41.60, Milan 25.80, Bruselj 43.60, Kodanj 84.50, Stockholm 124, Kristianija 82.25, Madrid 90.80, Buenos Aires 230, Praga 7.90, Belgrad 20, Zagreb 5.10, Budimpešta 2, Varšava 0, Dunaj 2.75, avstrijske žigosane krone 2.40. — Dunaj: Devize: Amsterdam 8000, Berlin 506, Curih 4100, Kristianija 3700, Kodanj 3700, Stockholm 5150. — Valute: Nemške marke 500, rumunski lei 515, bolgarski lei 380, švicarski franki 4075, francoski franki 1700, italijanske lire 1090, angleški funti 850, ameriški dolarji 235, carski rublji 280. V prostem prometu: Zagreb 247—267, Budimpešta plačila v poštahranilnišnih čekih 97—107, plačila v žigosanih kronah 97—107, madžarske žigosane krone 96—106, Praga 402—428, Varšava in Krakov v poljskih markah 100—118, češkoslovaške krone 5000aki 401—427, manjši bankovci 401—427, novi dinarji 1000—1050. — Praga: Devize: Belgrad 249, Dunaj 23.75, Zagreb 61.50. — Valute: Dinarji 245, avstrijske krone 22.75.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.